

LBRIS

We know
books

Colecția: BIBLIOTECA CONTEMPORANUL •
JURNAL & CORESPONDENȚĂ & MEMORII
Coperta și colaj: Florin AFLOAREI

Editori: Aura CHRISTI & Andrei POTLOG
Lector: Adriana TEODORESCU
Director economic: Mihaela DAVID
Tehnoredactor: Carmen DUMITRESCU

Editura CONTEMPORANUL
O.P. 22, C.P. 113, București, 014780
Tel./Fax.: 021-2125692; Tel.: 021-3106618
Comenzi carte prin poștă:
Tel.: 021-2125692
E-mail: contemporanul@yahoo.com
www.ideeaeuropeana
www.contemporanul.ro

© Aura Christi
© Contemporanul

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHRISTI, AURA

Foamea de a fi / Aura Christi ; ed. Aura Christi &
Andrei Potlog. - București : Contemporanul, 2010
ISBN 978-606-92471-0-5

I. Christi, Aura (ed.)
II. Potlog, Andrei (ed.)

821.135.1-31

Carte apărută cu sprijinul
Administrației Fondului Cultural Național

AURA CHRISTI.

Foamea de a fi

Jurnal de scriitor

9 janv. 2007. Două săptămâni petrecute în Grecia. Ce căutam noi plimbându-ne, zi de zi, pe străzile Atenei, pe ulicioarele din orașul vechi, numit de localnici Plaka, purtând parfumul abstract și viu al vremilor de odinioară, urmele gânditorilor urmăriți mental nu rareori și considerați, pe bună dreptate, unul dintre vârfurile de neatins ale umanității? Ce căutam, cu gândul la iubitul Zenon, care susținuse, fiind cu alumnii săi în bucătărie, că „zeii sunt și aici”?; ce anume căutam încercând să ne facem timp, zi de zi, pentru a ajunge pe Acropole sau în preajma acestui epicentru de aur al culturii antice, inimă vie a urbei disputate aprig, în negura vie a timpului, de Athena și Poseidon? De unde răbdarea, atenția, dorința crescând în intensitate de a pribegi, iar și iar, printre coloanele Turnului Vânturilor, construit pentru a deruta inamicii, de a contempla îndelung ruinele Templului lui Zeus sau pe cele ale Teatrului lui Dionysos, de a hălădui – numai ochi și urechi – printre amintirile vii, în preajma locului unde se aflase statuia Athenei, Parthenonul intact în splendorile sale, Cariatidele regăsite în copie, pentru statuile originale ducându-se și astăzi lupte acerbe, diplomatice? Ce căutam pe Acropolele invadate de lumina discret-evazivă a apusului sau pe Acropolele atinse de razele unui soare încă timid, încă păstrând splendorile Aurorii celei puternice? Ce căutam, ei, ce anume?, mă întreb până la prostrație, până la spaimă, începând să resimțim cum ceva neobișnuit și plin de forță jubilează interior, prins de negrul mister de care ne lăsasem locuiți în vreme ce fixam cu toți ochii lăuntrici marea urbe, cu oamenii și mandarinii și câinii și pisicile și bijuteriile și bulevardele largi, cu vegetația luxuriantă, în ciuda sărbătorilor de iarnă, cu ulicioarele discrete, adă-

postind, în afara miturilor răsștiute, repetate, alintate în gând, mari istorii, amintiri ghicite pe jumătate sau pe sfert numai? Dibuiam lumina violent-reținută, legănată pururi între versanții munților, cu certitudinea că lumina e un spectacol, lumina, ca la Rodin, trebuie învățată, subjugată, dominată, glorificată, supusă și, în același timp, cântată mereu; căutam senzația de sublim avută pentru prima dată sub geana vie, calmă a soarelui apune, acolo, sus, în preajma Erechtheionului, când o mână mare și puternică așezase în noi o forță fără nume la care n-am fi îndrăznit să visăm: cea de a sta locului, de a ne ține respirația, de a crește lăuntric pentru a fi locuții de *ceva* uriaș, nevăzut, prezent până la tipăt – senzație căutată, răscăutată, visată, exorcizată pentru a fi descrisă, apoi rechemată iarăși, în majoritatea cazurilor, previzibil, fără sorti de izbândă, deși ne încăpățânam, uimiți și pierduți în propria uimire, să dibuim, iar și iar, cu antenele duhului lăuntric, aceeași stare, și atunci când pășeam atenți să nu lunecăm printre stâncile, pietrele mușcate de valuri ale unei plaje sălbatice, veghind de departe urbea închegată de Theseu, miticul erou, și devenită „cetate supremă și incontestabilă” prin Școala de la Atena după instalarea la putere a lui Pericle, și atunci când studiam (de fapt, cineva mai atent și mai răbdător din mine studia) corabia mare și suplă, copie fidelă, executată în timp, după vasul pe care navigase Ulise, vas purtând ochiul aducător de noroc, de un albastru nelumesc, legendar, și când urmăream rapiditatea cu care se schimbă culoarea cerului, a mării, a munților, jocul de lumini violene și umbre majestuoase, ce ne-aranca într-o muțenie laborioasă, contemplativă, vie, nebunesc, nemăsurat de vie, aducându-ne aminte că edenul e prezent, e peste tot prin culoare și muzică...

Ce căutam, așadar, nemaisăturându-ne să pribegim, să ne plimbăm, să visăm, să ne înspăimântăm, să jubilăm, să învingem foamea, setea, să ne reducem din orele de somn, de odihnă, pentru a mai întârzia sub raza divinelor Cariatide, în preajma colinelor blânde ce fixau versantul dinspre Sud al Acropolei, rezervate, în special, spun legendele, artelor dramatice, în umbra depărtată a Templului lui Zeus, sau în vecinătatea Bisericii bizantine Kapnikarea

sau a celei ce poartă numele mândrei și frumoasei Artemis, alături de alte vestigii, monumente, biserici, mănăstiri, străzi, ulițe, numele cărora îl silabiseam, repetându-le așa cum repeți versurile unui poem-capodoperă, așa cum repeți timpii lăuntrici, învățați și pururi neștiuți în egală măsură? Neschimbat în esențe. Cu gândul – mereu înalt, mereu subțire și viu, nesperat de viu – la „draga mea antichitate dintr-un secol viitor”!

12 janv. Am împlinit 40 de ani. Nicolae mi-a scris din Franța: „Nu bănuiești cât de mult regret că nu sunt lângă tine, acum, când treci în al patruzecilea an. Dar tu știi că de fapt îți sunt alături și mă bucur de fiecare bucurie a ta. Mai mult: sunt mândru de ceea ce însemni, de creația ta, de incredibila ta energie și splendida ta ambiție literară; de fidelitatea ta unică, de complicitatea ta ce m-a făcut să mă simt mai puțin singur în acest mai-mult-decât-un-deceniu de când ne cunoaștem. Îți mulțumesc pentru toate acestea și pentru altele, multe. Te rog să-mi ierți unele porniri excesiv de tumultuoase, ca și unele momente – te asigur, foarte rare! – când mi s-a părut că mă îndoiesc de gravul și profundul tău sentiment. Ești un poet «stăpân pe mijloacele sale», cum spunea severul Maiorescu despre Eminescu. Nimeni și nimic – cu excepția ta! – nu te mai poate abate de la drumul tău regal, de o rară anvergură în literatura noastră încă provincială. Și eu sunt bucuros că mă număr printre cei foarte apropiați ție și-ți promit, cu gravitatea pe care mi-o cunoști, să nu mă schimb în ceea ce ne leagă.

În acest ceas aniversar, ce-ți pot ura altceva decât ceea ce-mi urezi tu mie? Păstrarea tuturor rarelor calități de care ai dat din plin dovadă, umanitate și noroc, adică timp pentru împlinirea operei tale care, sunt convins, va fi memorabilă la un nivel înalt. Noroc și în sensul de a fi cu ai tăi, ca și de a te bucura de gratitudinea celor pentru care scrii. La mulți ani,

al tău, Nicolae”

Cristina (Breban) m-a copleșit cu urări: „Dragă Auraș, La Mulți Ani pentru ziua ta de naștere! Multă sănătate îți doresc, să rămâi cum ești, impresionant de vie și dăru-

ită, constantă, adevărată, dornică și creatoare de destin, disponibilă și generoasă, exactă, complice până la crimă, frumoasă.

O felicit pe draga de Liubașa, Mama ta, și îi doresc să se bucure de tine din plin, lungi, lungi ani! Mă bucur pentru Andy că te are și vă admir pentru unicatul care sunteți împreună. Și mă bucur că facem împreună, toți cinci, un nucleu, sper, indestructibil.

Cu caldă prietenie,

Cristina”

Visez Cariatidele. Ce fructuoasă a fost șederea noastră în patria zeilor!

„Unul în care să recunoști ce iubești și ce te înspăimântă și tot ce rămâne neînțele în toate acestea.” (Rodin)

Cine să fie acel Unul?

Nu se poate, îmi repet ca un cretin, silabisind, e imposibil să nu fiu un mare scriitor; am suferit mult pentru asta; spre deosebire de alții, am început prin a plăti, da-da, eu am plătit totul, totul, totul; nimic și nimeni, niciodată, nu m-a abătut însă și nici nu mă va abate din drumul meu; nici nu ar avea cum, pentru că acesta îmi stă în sânge, în templele de litere de-acolo.

Aroganța, câteodată, e o forma a exactității!

Să nu supăr zeii prin aroganța de adineaori, să nu supăr zeii.

Știam, da, știam că unul dintre epitetele atribuite frumoasei și dreptei Artemis – zeița luminii lunare, iar în calitate de divinitate terestră, zeiță a vânătorii și săgeților „care nu greșesc ținta” – în vechime, era Carie – festine organizate întru celebrarea ei în Laconia. Ce schimbare s-a produs, între timp!, la fel, cariatide, fiind numite elementele decorative, statuile dispuse pentru susținerea unor balcoane! Mă gândesc, în această ordine de idei, câte modificări spectaculoase operează oamenii fie din stângăcie, fie

din inspirație, fie din felul lor de a fi, câteodată, distrați! Cum să așezi alături de numele zeiței vânătorii, reprezentată în majoritatea statuilor cu săgeata și arcul în mâini, un nume, un epitet atât de melodios – Cariatide – pentru ca apoi, dintr-un spirit de economie ori din cu totul alte motive, poate mai lumești sau de o cu totul altă natură, să împrumuți același nume unor decorațiuni? Oricât ne-am minuna, împotmolindu-ne în lipsa răspunsurilor la întrebările care ne bântuie, știu că nici una dintre senzațiile care mă locuiesc sau mă vor locui, în această ordine de idei, nu va constitui, vai, decât poate o palidă copie a stării de sublim avute acolo, sus, pe Acropole, în imediata, caldă, mirabila proximitate a Cariatidelor!

Era o după-amiază târzie, relativ caldă, o după-amiază ce se înclina înspre soare-apune, cu un astru încă puternic, roșatic, dispersându-și smocurile vii de raze pe suprafața pietrelor, a stâncilor, a coloanelor și fragmentelor de temple și statui și trepte, nesfârșite trepte. Era o după-amiază la care mă voi gândi, presimt, nu rareori, pentru a-i rumina sensurile abia ghicite, abia dibuite cu antenele duhului lăuntric, pentru a-i prinde în raza gândului ori a pre-gândului farmecul, parfumul abstract și totuși atât de concret, simțit atunci, când înmărmurit-năucă asistam la spectacolul dimprejur, neîndrăznind să mă mișc, necutezând să respir aproape, rămânând infiptă în acel loc iubit, pentru a întârzia obscur-senina stare de care eram cuprinsă, clipă de clipă, conștientă, în ciuda ei, în ciuda mea, că ea se va topi, va dispărea, nelăsând decât încăpățănarea de a fi încă un pic, ei, câtuși de puțin, ca în acele minute, locuită de o zeităte căreia nu cutez a-i găsi, printre atâtea rudenii spirituale ori de sânge, un nume potrivit în afară de acela visat, amușinat, răsvizat, gustat, ruminat: sublimul. Nivelul la care ne aflam era aproape gol, vizitatorii se împuținaseră vădit, rămânând câțiva, poate vreo cincisprezece, probabil, totuși, nițel mai mulți, oricum, infinit mai puțini în comparație cu zilele trecute. Era liniște, era cald, ora sfârșit de decembrie; anul înclina să se încheie... Și cu toate că fuseseram anunțați că programul de vizită e pe sfârșite, noi răream pașii, ne mișcam din ce în ce mai încet, spre exasperarea custodelui, a supraveghetorilor, pentru a

mai întârzia un pic acolo, sus, printre coloane și fragmente de templu, o parte dintre acestea în renovare, atestând epoca înfloritoare, numită de aur, marcată o dată și pentru totdeauna de Școala de la Atena...

După ce admirasem, într-un târziu, Atena modernă, văzută de la înălțimea Acropolelor, apoi Parthenonul cel înălțat de iscusitul Pericle (între 447 și 442 î.Ch.), adăpostind statuia din aur și fildeș a Athenei, al cărei chip a fost zămislit de prea fericitul Fidias, m-am surprins, la un moment dat, trăgând iarăși cu ochiul la iubitele Cariatide, văzute, de astă dată, dintr-un alt unghi – proiectate pe ecranul unei bolți de un albastru fără pată, cu un soare tot mai roșiatic – mândre în solitudinea lor neumană, învăluite în surâsul unei zeități mari și puternice, care ezita să-și denunțe numele și ocupația, încât găsindu-le nițel schimbate, în-suflețite, m-am întrebat cu voce tare, spre surpriza însoțitorilor mei, și, într-o măsură identică probabil, spre uimirea mea: „Ce-au văzut Cariatidele? Ei, ce-au văzut?” Continui, apropo, să mă întreb și acum, în raza amintirii acelor priviri locuite de *ceva* necunoscut, apt de a mă țintui în umbra solară a aceleiași copilăroase interogații ce-mi stăruie – uimitor! – în memorie, nefiind nici ștearsă, nici atenuată de amănuntul dat de un coleg un pic răutăcios, și anume că nici nu putea fi vorba de Cariatide, sus, pe Acropole, se află niște copii, detaliu cu care, de altfel, eram la curent!

Eu nu sunt niciodată singură; *ceva* sau, cine știe, poate *cineva* subtil și puternic dinlăuntru îmi sugerează că este tot timpul cu mine, în mine, mă însoțește, îmi dă forța necesară pentru a-mi urma drumul. Ceea ce nu mă împiedică, omeneste vorbind, să mi se facă îngrozitor de frig – un mare frig resimțit fizic – la gândul cât de singură, Doamne, sunt în realitate. Am scris pe vremuri un adevăr terific despre mine, mai exact, despre solitudinea mea, exprimat la modul indirect; și acum tremură carnea pe mine gândindu-mă la el: o singurătate care ridică munții lumii acesteia la cer.

Și, totuși, totuși, totuși, solitudinea e unul dintre puținele lucruri care, în esență, mă fac fericită; e condiția pen-

tru a visa, pentru a gândi, pentru a citi, a asculta muzică, pentru a scrie, deci, pentru a fi eu însămi; tocmai de aceea, probabil, otrava singurătății în absolut, ca să spun așa, mă face fericită, umbrind prețul plătit pentru un asemenea gen de fericire. Dar ce este, ce poate fi absolutul? Pentru ce o asemenea existență *ne-trăită*? În ce scop? Și... până când? În ciuda acestor întrebări, precum și a altora, puse în aceeași ordine de idei, nu mă văd – o, imaginație monotona, senin-trist-limitată! – făcând altceva în afară de ceea ce știu să fac, adică, iar și iar, să visez, să citesc și să scriu! Scrib nenorocit. Vocația ca vină, ca dar, ca blestem, ca soluție și... pretext de a amâna clipa recăderii în lume.

Cineva mă întreabă după vacanță ce fac. „O luăm de la capăt” răspund, mai exact, aud răspunsul spus *pre gura* mea, simțind cum îngerii trec prin raza unei mirări. Da. Mereu o luăm de la început; cât de interesată, cât de fascinată sunt de ceea ce iese din mintea mea! Mă pândesc, mă spionez, urmărind cum totul, până și cea mai neagră disperare, prinde viață *acolo*, între tâmpile, și dă buzna în pagină. Aștept să se iște din nou ritmurile mele, *murmurul* acela interior care mă fac să mă recunosc în timp ce scriu; și totul, cum spuneam și alte dăți, curge și cântă și curge și se înfioară și tremură și vibrează la gândul că e unic, se întâmplă o singură dată, căci a doua oară, da, nu se poate! Mă uit – îl țin la capul patului – la *Marile jocuri*; e o carte frumoasă, arată bine vreau să zic, citesc pe furie din acest roman – de fapt nu, nu roman; toate așa-zisele mele romane sunt poeme epice în realitate! – îmi plac anumite fragmente, dialoguri, descrieri, portrete, însă văd, mă surprind că nu am forța, răbdarea necesare pentru a citi romanul în întregime. Ce dezamăgire! Straniu e că nu mi-e rușine, pur și simplu, bâjbâi, și nu știu cum să-mi explic această stare, eu, care sap și scormonesc și sap iarăși ca să-mi explic totul și să mă aleg, în ultimă instanță, cu nimic altceva decât cu grămăjoare de cuvinte, ca bucățile smulse din trupul lui Osiris!

Va fi bine, spuneam; mirosea a sfârșit... Nu mai țin minte dacă e un vers al meu acesta.

Cred că încep să înțeleg de unde starea obscur-insistentă de derută. Am revenit de circa două săptămâni din Grecia. Îmi propuneam, la încheierea vacanței derulate sub semnul splendorilor ruine ale vechii Elade, să mă întorc la scrierea romanului *Zăpada mieilor*. Mi-am adus aminte, la un moment dat, că trebuie să-mi fac o programare pentru o consultație oftalmologică. O dată pe lună, doamna profesor Riri Manor, venită din Israel, consultă la Euroclinic. Pe 20 ianuarie îmi va spune, mi-a promis, ce trebuie să fac pentru a-mi rezolva nenorocitele mele probleme de ordin oftalmologic. Ei bine, încep ziua greu; ies din somn cu reală dificultate, de care mă amuz (când sunt senină), înveselindu-i pe ai mei. Fac, în acest sens, un tandem de zile mari cu pisoiul meu, Kolly. Lucrez câte ceva, scriu câte puțin la *Religia viului*, pe care vreau să o termin; pe urmă, fug la redacție, înnămolindu-mă, inevitabil, în activitățile redacționale. Și tot așa... Amân să scriu la roman; neștiind rezultatele consultației, amân, instinctiv probabil, să intru într-un proiect major (*Zăpada mieilor*). Dacă aș reîncepe lucrul la roman, aș folosi acest aspect ca pretext de a tergiversa rezolvarea problemelor cu ochii. Și aș face acest lucru din lașitate, din spaimă etc. Or, e limpede că așa nu se poate continua. Probabil medicii au dreptate: implanturile de cristaline la ambii ochi mă vor scuti de nu puține suferințe... Mama are dreptate. Sunt sucită. Dar cel puțin, scriind aici, am aflat, am înțeles despre ce anume e vorba. E un fel de a spune: *am înțeles*.

Am fost, uff, la consultație. Riri (Manor)? Caldă, autoritară, prietenoasă; s-a purtat cu mine ca un vechi prieten, care atunci când, oho, calci în străchini, te ceartă, firește! La un moment dat, a țipat la mine (după ce a calculat câtă vreme a trecut de la ultima operație – așa, circa 12 ani – m-a întrebat de câte ori am fost consultată de un specialist în acest răstimp, și, auzindu-mi răspunsul – de două ori – s-a uitat la mine așa cum s-ar fi uitat Hegel la Belinski, dacă i-ar fi citit scrisoarea către Gogol: ca la un sălbatic adică. Iar când i-am dat motivul neglijenței mele (nu prea am timp pentru peregrinări pe la medici), mi-a aruncat o

privire... Cam așa se uita, vorba lui Andy, Lenin la burghezie, iar Spartacus la adversari!

Mi-a făcut un control minuțios, m-a chinuit puțin; cu tot cu dilatăriile oftalmice de rigoare, vreo două ore. Bref, doamnei profesor i s-a luat o piatră de pe inimă. Situația ochilor e stabilă. Am greșit că am făcut primele operații la Chișinău. Nu am desprinderi de retină (aici au lucrat și rușii și franțujii). Nu am fisuri pe cordon (aici au lucrat rușii, la Moscova). Tăceam ca un miel (nu degeaba lucrez la romanul *Zăpada mieilor*!; zăpada care prevestește sacrificările pascale, zăpadă iubită de mine). I-am spus de implanturile de cristaline recomandate de... (o să-i spun numele cu altă ocazie) un doctor de la o clinică din Calea Floreasca. A sărit ca arsă: „Sub nici o formă! E o prostie!” Voiam să salvez măcar puțin din ruinele minunii promise de domnul doctor. Milioane de oameni își fac implanturile astea și... li se remediază miopia, câteodată, într-o proporție greu de neglijat. „Nimeni să nu se atingă de ochii tăi!” a exclamat Riri, explicându-mi că milioanele de oameni invocate nu au avut problemele, operațiile mele, nu au nici meseria mea. „Tu ești altceva”. Sunt un caz – Doamne, mă apucă lehamiton! – ce mai încolo încoace, ieșit din comun. Deci, nu bisturie, nu laser. Nimeni să nu-mi atingă ochii. Și minunea promisă... s-a dus pe aripile vântului. Am avut noroc încă o dată, probabil. M-a ajutat instinctul și lipsa mea de chef de a face lucrurile repede; d’ăia am ezitat anul trecut să-mi fac implanturile. Dacă le făceam așa cum am fost sfătuită, riscam să am alte desprinderi de retină, alte bebele, între care o ablațiune. Probabil. Probabil. *On va voir*.

Apoi, apropo de „puricii pe ecran” (Riri le spune „muște volante”), nu am cum să fiu ajutată. Se fac, de obicei, intervenții, dar în cazul meu riscul e prea mare (miopia e avansată). Nici durerilor de la ochiul „prost” nu are ce le face și nici nu le găsește motivul deocamdată. Am un început de cataractă la ochiul drept (altă noutate, altă belea; n-o să-i spun Liubașei nimic). Voi merge la un celebru retinolog; Riri mi-a scris o recomandare. Florin Lepădatu se numește. Apoi, trebuie să-mi fac o tomografie la ochi și la cerebel. Să-mi iau ochelari pentru citit. Și peste două luni să mă prezint „ca un copil ascultător” la consultație. Riri m-a

certat și mi-a spus să-mi schimb radical atitudinea față de ochii mei, punctul meu vulnerabil etc. Sunt obligată să mă prezint la control o dată pe an, riscul desprinderii de retină, precum și cel al fisurării cordonului menținându-se. Cam așa stau deocamdată lucrurile. Minunile se amână pe altă dată. De fapt, nu. Voi reintra în *Zăpada mieilor*. Poate de acolo va irumpe minunea!

Scriu, citesc. Beau când simt nevoia. Fumez. Văd lume puțină. Mă conserv pentru scris. Deci, e bine. „E mizerie, șefule. Dar e bine, e bine...”

Calde mulțumiri lui Nicolae; el a insistat să vorbesc la Târgul de Carte Gaudeamus cu Riri, în care am încredere; mi-a fost recomandată de prietenii mei din Israel (Liana și Mirel Horodi, Madelene Davidsohn) ca un bun specialist, cunoscut în mai multe țări. În esență, Riri mi-a spus cam ceea ce mi-a recomandat Larisa Olejko, chirurgul care mi-a salvat ochii: să nu mă grăbesc să-mi fac implanturi de cristalin când mi se va recomanda asta. Le fac mai târziu.

Trebuie să mă obișnuiesc cu răul din mine; să-mi spun că alții au probleme incomparabil mai mari. Alții nu văd lumina zilei. Pe când eu nu am decât o miopie avansată. Atât. Să mă obișnuiesc cu răul din mine, așadar, și să merg mai departe, făcând exerciții de echilibru, de seninătate. Când scriu acest rânduri, mă dor ochii. Cumplit. Voi încerca să-i împlânzesc. „Să fim recunoscători ochilor. Să ridicăm în cinstea lor statui.”

22 ianuarie. Am început să scriu iarăși la roman. Sașa Cerven îmi dă târcoale. S-o iau încet. Să trăiesc zi de zi în văzduhul acestui lup nătâng, fără zgardă. Să respir în continuare aerul respirat de el, ca să-mi fac datoria în fața acestui proiect epic major, care sper să nu fie un eșec.

„Căci marile idei nu zămislesc viața decât dacă îți fău-rești din ele o îndeletnicire, o prezentă cotidiană, ceva care dăinuie lângă tine până la sfârșit.” E un citat din iubitul Rilke sau din Rodin?

31 ianuarie. I-am scris lui Nicolae. Măine e ziua lui:

„Dragă Nicolae,

Marele meu prieten, de care mă leagă o formidabilă complicitate, un raft (oho!) de cărți!, câteva războaie literare, câțiva morți dragi, mereu prezenți, mereu vii. A trecut mai bine de un deceniu, mai exact, au trecut aproape paisprezece ani de când ți-ai dorit un vin bun; ții minte? Îți era sete? Sau nu fusese acela decât un pretext de a exclama, la momentul oportun, acel cunoscut, familiar «Ecce homo»?!

La mulți ani, sănătate, lumină, iubire.

Îți urăm, în acest ceas aniversar, să ți se dea puterea de a înălța până la capăt templul operei tale. Să te bucuri de recunoștința lectorilor tăi fideli, de atenția criticilor de ieri, de azi, dintotdeauna.

Rilke spunea odată că se succed mereu trei generații: cea care a găsit-o pe Dumnezeu, cea care construiește temple și, în cele din urmă, cea care smulge pietre din templele construite de alții, pentru a face colibe. Ei bine, tu, desprinzându-te de câteva decenii de generația ta, ai reușit – nu cred că să-l găsești pe Dumnezeu!; cine are puterea de a urca până la El, în afara poezilor, a unora dintre ei, a pășărilor și a zeilor de abur ai ierbii? – să construiești templul tău, care se înalță frumos, mândru, stoic, pe un vârf monoton, inspirat, și nu mai poate sta în umbră, nu mai poate fi decât contemplat, admirat, câteodată – de unii inși numai – descris, în toate splendorile sale.

Îți sunt recunoscătoare pentru nu puține lucruri, unul dintre acestea fiind darul (avându-te alături) de a mă simți mai puțin singură, în esențe vreau să zic, mai puțin venită de pe o altă planetă. Ești un complice, un prieten de pomină, Nicolae dragă.

Fie ca geniul tău protector – în sensul vehiculat de romani – să-ți fie pururi însoțitor pe drumul tău solitar, încins!

Fie ca Îngerii lumii acesteia, dar, în primul rând, ai lumii noastre, de litere, pregânduri și viziuni, ai Castaliei noastre – echivalent al *celuilalt versant* – să-ți lumineze inima, mintea, pasul. Sau, cu vorbele lui Goethe, din care traduci în aceste săptămâni, «Iubește, trăiește și scrie!» Adică rămâi fidel idealurilor tinereților tale, în drojdia cărora o